

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Svcqv̄et E Societate Iesv Via Vitæ Æternæ

Sucquet, Antoine

Antverpiae, 1630

Cap. 17. de pace animi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54856)

& presta, ut paratus ac liber inextinguibili fervore sequar te. Proinde astrum ardentissima dilectionis, quod me tam valido impetu impulit in te, ut spiritum non habeam extra te.

O unice cordis mei consolator IESV, demitte, quaeso, in me iugiter gratiarum tuarum stillicidia. Attrahe me potenti virtute amoru tui, mihiq; tua propitiationis osculum imprime; quo consignatus mihi posthac diligam prater te, quia tu es tota possessio, totaq; beatitudo anima mea.

CAPVT XVII.

Meditatio de pace animi, & conformitate voluntatis nostrae cum divina.

NOTA, quod ad hanc pacem omnis spiritualis exercitatio dirigatur, & ea caelestis vitae dulcedo delibetur. Continet puncta 38 quorum singula meditationis materiam dare convenit Dei gratia.

PRÆLVDIVM I. Erit statuere se magna quiete corporis atque animi, quantum fieri potest in conspectu Dei.

PRÆLVDIVM II. Erit, petere à Domino hunc preciosum animæ thesaurum, & veram in hac vita beatitudinem pro majori Domini gloria.

*Quid sit amare Deū.
Coloss 3.
1. Reg. 13.*

Psal. 75.

Methodus ad perfectionem.

Blos. in app. c. 5. l. 10.

Dial. 6. 6.

I. Considera perfectionem consistere in amore, ut sæpè jam dictum: hic verò quid est? idem cum Deo velle ac nolle, & quisquis hoc consecutus est, uti David vir secundum cor Dei: quid eo felicius & beatius, dic obsecro, etiam in hac vita? siquidem talis habet passionnes mortificatas, & in altissima pace conquiescit; factus est in pace locus ejus, & habitatio ejus in Sion.

Hæcine vera, ut sup. p. 7.

Adverte deinde, quòd conformitas ista voluntatis cum voluntate Dei nostri simul optima sit methodus & compendium ad perfectionem, id est beatitudinem etiam in hac vita, qua se ad illam pertigisse Thaulerius instructor respondit. Cæsarius verò narrat de quodam miraculis claro, qui nulla alia exercitatione quam ista pete-

perfectionem fuerat consecutus. Tunc credis & negligis? ex illa autem oritur pax, quæ est status animæ quæ neque adversis, neque secundis inordinatè movetur, sed in Deo fixa quasi in rerum verice, unum undique Deum videt, & eum esse suprâ omnia, subtus se appetitum suum, omniaque cætera humana intuetur, & in divinâ voluntate conquiescit. Hoc tibi imaginare, & ad hanc felicitatem adspira, cum possis, & Dei amicitiam. Nam sicut pax est inter eos, & amicitia qui unum volunt, & nolunt; ita nobis cum Deo, si id quod ipse vult, hoc unum velimus, & in ejus voluntate sanctissimâ conquiescamus. Qui hoc modo stat ut ita dicam, nonne quasi ad perpendicularum in Deo firmiter stare videtur? & beatus esse & tu esse nolis? Ex dictis clariùs discite quid sit pax, quam alij dicunt esse cum sensus & voluntas, & omnia rationi parent, & ipsa Deo. Pax certè, ô JESU, verè multa est diligentibus legem tuam, Domine. E contrario, dicit impius: pax, pax; & non est pax impiis. Pater æternæ, ut infrâ pag. 1003. vel Agnosco, ibid. vel ut infrâ pag. 1005. O omne bonum. vel ut suprâ Amorem excita. Hoc post singula puncta facere licet alijsque affectus pro arbitrio excitare, vel iaculatoris 5. cap. de contemplat. positus mentem elevare?

Quid sit pax.

Pax est beatitudo.

Psal. 118.

Ierem. 8.

Nota bene.

Deus ideam suam sequitur semper.

Prov. 16.

II. Considera I. Antè creationem nihil fuisse præter Deum opt. max. in se beatissimum, & ipsum in se habuisse omnium ideam, & habere; ita autem perfectam ut neque jota, neque apex desideretur, secundum voluntatem suam: secundum hanc etiam perfectè omnia fecisse, & quidem valdè bona; & gubernare conservare, ac perpetuò & ordinatissimè etiam in singula momenta. De quo ergò tu queri potes? deinde omnia illa referri ad Deum, ut prototypon optimâ proportionem, pondere, numero & mensurâ velut finem ultimum, omnia enim propter semetipsum creavit altissimus, & gubernat, & nonne jure meritoque? cum ipse solus sit & creator Dominus, & omne bonum?

Q99

idque

idque non tantum observa in creatione, sed etiam in gubernatione & conservatione quæ est quasi continua creatio. Cum autem tu Domine solus noveris quo pacto omnia ad finem dirigenda etiam minutissima, in omnibus me resigno divinæ voluntati tuæ: nam quemadmodum primus orbis cælestis omnes rapit inferiores, & sequuntur illi, aut si non sequerentur ut sic dicam obtererentur; ita omnem voluntatem tuæ divinæ esse subditam oportet. Liberam tamen scio, sed si qua repugnet, eam aut rapi tuâ voluntate, aut trahi, aut obteri. Quis enim nisi frustra resistere tibi poterit quis verò aliquando restitit tibi & pacem habuit? Appende illud, & vide quid sit in præsentibus de quo queraris factum, dictum, vel optares sive in publicis sive privatis, & an Deo possis vel expediat tibi repugnare, & cum nequeas cui id stolidè velis, vel præsumptuosè optes ut stultus & insipiens? *Pater aterne, vel Agnosco, ut inf. p. 1003.*

1002.

*Rerum præsentium
consideratio,*

*Consideratio vitæ
præteritæ*

*Serius oculus
ad resignationem eundem.*

III. Aspice præteritam vitam, & ex iis quæ optares aliter evenisse, unum vel plura delige, & observa in hoc accuratissimè à Deo id ipsum relatum ad ideam suam, ita ut jota vel apex non præterierit, aut mutatus sit præter ejus sanctissimam voluntatem, & quid de te turbando tunc lucratus fueris, aut jam si doleas lucraris? Nil nisi ut malum malo adderem, Deus meus, requies mea, infecta enim esse nequeunt; & certè quantà pace frueter, si in iis N. me resignassem tum tuæ voluntati. Numquid jam video quòd oporteat & oportuerit temper ad resignationem velut morbi curationem etiam serò venire? Itaque jam si quid te torquet, ne demens iterum ad idem impingas vide. *Hæcine vera, ut sup. p. 7. Affectui resignationis & amoris insiste saltem dic, ut inf. Pater aterne, vel Agnosco, pag. 1003.*

*Necessitas
resignationis
& pacis.*

IV. Considera futura, & quid eorum sicut & præteritorum sit in potestate & voluntate tuâ nihil feret quid in præsentibus? minimum omnino & via

quic-

quicquam : Omnis enim homo liber est , & præter hoc quòd pleraque extra potestatem nostram , addo quòd neque futura providere vel ad momentum possumus . Numquid enim ignoramus ferè omnia ? numquid futura ita ferè à præteritis pendent , ut solâ Dei gratiâ mutari queant , ex malâ v.g. æstate inopia , pestis , &c. Quid ergò tuum providere juvat ? Si ita habet , nõnne , ò Deus meus , mihi præsentissime impos mentis sum , si non sincero corde me in omnibus voluntati tuæ accommodem ? certè enim novi neque bona impetrare nisi à te , neque mala præcavere nisi per te possum , id tibi humillimè supplicando : Quomodò ergo melius mihi consulam quàm me tibi committendo ? præterita enim infecta esse nequeunt , quibus futura connectuntur incerto profus eventu . sufficiat ergò diei malitia sua , & quietem ama . *Pater æterne* , vel *Agnosco* , ut infr. pag. 1003 .

V. Considera in celo , in aère , in terrâ , & aquâ scientiam rerum & ordinem perpetuum , & operationem perpetuam juxta ideam illam primam divinæ bonitatis , interim tamen etiam mille revolutiones & mutationes in singula momenta , ortus & occasus : expende præterea omnes homines esse liberos , & nunquam in eodem statu permanere . Deinde dæmonum vidè mille machinationes , & adverte innumeris casibus esse obnoxia omnia , tum publica , tum privata . Quid ergò , ò JESU amantissime , providere aut mutare possum ? aut præcavere ? & quo fructu , cum innumera præcavenda forent ? & millenæ ut sic loquar portæ custodiendæ ne intret ad me malum , quarum ne vel unam sine te custodire possèm ; nisi enim tu custodieris civitatem , frustra vigilat qui custodit eam .

Igitur quemadmodum in plurimis non me torqueo , quæ aliter fieri non posse video , sic in omnibus quæ me tangunt totum me resigno sanctissimæ

voluntati tuæ, & ab eâ solum moveri opto, & in te vere, esse, & moveri, ideoque necesse scio ut undique sit libera voluntas mea, nulli affixa, nulli obnoxia. Dico ergo cum Apostolo tuo toto corde ex nunc in omnem vitam, in omni actione & millies & millies: Domine quid me vis facere? Fiat voluntas tua sicut in celo & in terrâ. *Pater aterne, vel Agnosco, Domine Iesu, ut infra pag. 1003.*

*Resignatio
nobis Deum
obstringit.*

Phil. 4.

1. Petr. 5.

*Rerum omnium
incertus
eventus.*

VI. Considera, quanta sit ejus qui resignatus est, & ex voluntate Dei suam facit felicitas: etenim resignatione homo sibi Deum obligat, ut quia in eius manu se suaque ponit, fiat vas ex luto illo quod ei placuêrit in gloriam vel honorem: vel quia ejus ductum sequi toto animo desiderat, ut dirigatur ab eo in viâ pacis & prosperitatis, vel ut dum se projicit in paternas ejus manus ut eum labi non permittat. Nihil ergo solliciti sumus, ô anima mea, sed sollicitudinem nostram projiciamus in eum, id tantummodo agamus oportet, ut hoc momento uni Deo nostro placeamus, securi de omni successu, de omni quod futurum est. Nonne enim quisquis hunc vel illum successum optat, anxie seurbationi frustrâ exponit? nonne ut dixi incertum exitum omnia habent? ac proinde quid est ferè quod speremus? quid est quod timeamus? quàm sæpè quod timendum homini videtur, sperandum est, & contrariè perieramus sæpè nisi periissemus, infelices eramus nisi miserii fuissemus. Aspice ut filios Israël Deus per rotas ambages deserti in terram sanctam duxerit. Cur ita? sic et visum expedire. Vide ut perduxerit per aduersa plurima & extrema Josephum & Davidem. Hic *in resignatione te exerce, ut supra. vel Agnosco, Domine Iesu, ut infra pag. 1003.*

VII. Considera, præterea Deum semper in omnibus habere propositum sibi finem suum, quodque hunc semper spectet & consequatur, nos verò & eum consequemur si omninò ejus voluntati nostram accom-

modicè

modemus, aliàs non, aliàs quiescere mens, aut id quod expedit consequi non potest. Quemadmodum igitur in tribulatione positi nos resignare debemus, ita ante omnem eventum nihil velle, nisi Dei voluntatem. Nota tamen ex parte nostrâ faciendum quod possumus, cætera Deo committenda esse, ut nautæ omnia ad navigandum comparant, ventum deinde à Deo præstolantur; is novit quando & quis spirare debeat. post eam diligentiam de eventu nihil anxie curandum: frustra enim foret, cum in nostra ille potestate non sit. Attende verò Deum cupere, ut unam ipsius optemus fieri voluntatem & omnem anxietatem deponamus, tum ejus providentiam magis fore de nobis sollicitam. Quem ergo putas feliciorum successum habiturum? certo certius eum qui voluntatem suam divinæ accommodaverit. Quid ergo me facere convenit, ô Deus meus? & nonne æquius ut tu, qui Dominus es, tuam voluntatem & providentiam sequaris potius quam meum vilissimi mancipii tui? illa enim, sancta, & optima, & mihi utilissima, mea autem cæca profus, & imprudens, & misera. Impius Achab consulere velle videbatur te Dominum, sed simul ut responderet per Micheam Prophetam placentia, iniquè ferens quod prophetaret sibi malum. Ego verò, Domine, supplico Majestati tuæ, fac de me secundum beneplacitum tuum, tu enim veritas, tu bonitas, tu Sapientia æterna. Pater æterne, ut inf. pag. 1003. vel *Agnosco*, ibid. vel ut sup. *In amore te exerce.*

*Deum habet
suum finem
ob oculos.*

*Diligentiam
ex parte no-
strâ necessa-
riâ.*

*Successus
unde pendeat.*

VIII. Considera decursus sæculorum variosque eventus rerum non rarò nubilos ac tristes fuisse post serena principia, felices post tristia, ut in Samsone, Saüle, Davide, Salomone, cuius notum. Secundò decursum vitæ tuæ, & eadem observa. Ergo posthac nihil unquam certi designa nisi unam Dei fieri voluntatem. Tertio, præsentem statum, & vide numquid in eo felicitatis vel adversitatis, quamque variis modis infau-

*Omnia no-
bis incerta.*

stum illa exitum, hæc faustum habere possit; & contra. *His ad indifferentiam te excita, & Deo te resigna.* Considera præterea Deum initio creasse & ordinasse ad finem omnia in pondere, numero & mensurâ, atque in Sapientiam æternam in minimis & maximis facere, ut ne arena quidem absque ejus nutu moveatur. Cùm ergo neque cursum mundi, neque ejus ordinem mutare possis, imò justum illum & certum arbitreris, cur diffidis Deo tamen gubernationem? illud optas N. de hoc quereris? O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus! *Pater æterne, ut inf. p. 1003. Agnosca, ibid.*

IX. Considera an noveris finem Dei, aut nosse queas in ullis rebus. Deindè adverte eum minima æque, ut dixi, ac maxima ad finem suum ordinare, quem ipse solus noverit. Attingit enim à fine ad finem usque fortiter, suaviterque omnia disponit, quodque decrevit aut facere aut permittere, certum id neminem posse impedire, quo minus uti & quo voluit modo assequatur, & ad suum illum finem omnia etiam minima subordinata habere. Cur ergo omnia ita sunt subordinata, vide ut minima etiam ejus providentiæ subjaceant ab æterno, ut passeres non sint in oblivione coram eo, folium arboris temerè non moveatur, capilli omnes tui numerati sint, sortes nullæ mittantur in urnam nisi à Domino temperentur. An tuæ, an illius providentiæ omnia assignanda putas? certè ut pacem habeas, in omnibus resignare tuam voluntatem debes. Quis enim restitit ei & pacem habuit? hinc eremita ad pacem sic suos instituebant, ut cogitarent Deum, & se solos in mundo esse, ita se gubernari ab eo, ita illum sibi providere. Hoc magnum exercitium vocabunt Sancti: tu ergo eorum exemplo omnia à Dei manu accipe, tuæque bona & mala recense, & resigna te Deo tuo, ita ut in neutram partem

*Næc arena
absque Deo
moveatur.*

Sap. 8.

*Minima
etiam curat
Deus & or-
dinat.*

Luc. 12.

Matth. 10.

Prov. 16.

Iob. 9.

*Doroth.
doctr. 7.*

partem propendeas. Nos, ait ille, ut canes lapidem mordemus, jacentem non advertimus; nos calamo, penicillo artem, non artificio tribuimus. Aliter certe *Amos 1.* Scriptura loquitur: Si erit malum, inquit, in civitate quod Dominus non fecerit; Spiritus, inquit, Dei malus arripiebat Saul. Dominus dedit, Dominus abstulit. Vis ergo cum David esse secundum cor Deitui, *1. Reg. 16.* *Iob. 1.* faciendo omnes voluntates ejus? nihil opta, de *AA. 13.* nullo querere, quod hoc vel illo instrumento Deus utatur ad opus suum faciendum: scis, credo, quod ipse artifex novit, quæ qualiaque operi suo conveniant, & bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt. *Pater æterne, ut inf. p. 1003. vel Agnosco, ibidem.*

X. Considera Deum esse velut optimum architectum scire proinde primò, quo fine singula à se providentiſſimè & summâ sapientiâ sint aptata & creata, *Deus optimus architectus.* imò certum eum tibi & singulis pro fine suo indidisse vires & robur animæ & corporis, virtutes & dona largiri. Sicut enim in mundi machinâ partibus ejus, & in corpore humano singulis membris suam mensuram, sitam & vires tribuit; ita hominibus in Ecclesiâ, Repub. Religione, ut corporis alicujus membris dona ac talenta dispertitus est, suntque iisdem tributa situs, forma, mensura, vires, juxta proportionem operis, cui inferti & inservire debent. Quocirca si sapis ne æmuleris in aliis dona Dei, sed charismata sola meliora fidem, spem, charitatem, idque animo tranquillo: omnia *Æmulanda charismata meliora.* enim operatur unus atque idem spiritus, dividens singulis prout vult, at fortè optes plura; quo fine? an alium à Deo habes? ecce fortè si plura talenta haberes, plus superbires; si enim neque jam satis humilis sis, & altiora æmuleris, queraris de contemptu, de munere, loco, collegis quibuscum te voluit esse Deus, quid fiet si plura talenta haberes?

XI. Considera, Quid maxima Dei dona &

Qqq 4

talen-

*Psalm. 55.
Sors prospera
quàm sepe
sit aduersa.*

talenta prosperaque sors profuerint Salomoni, & sise, & obstupescere nonne merito dicebat David; Ab altitudine diei timebo, etenim cadent à latere sinistro mille, & à dextris, id est, in prosperitate, decem millia; & tu optes tibi ex voto fluere uniuersa? Deinde attende quid honor & talenta infelicissimo Sauli profuerint, & sacrificia perperam facta. Optare igitur sæculi bona quis potest, aut inuidere alicui dignitatem, honorem & opes? nihil enim est hoc aliud quàm inuidere salutaris ac bonæ mentis impedimenta, cupiditatis incurabilis morbi plura fomenta, emplastra & medicamina, quæ si variare possint homines, multisque uti frustra, beati putantur. Nonne autem melius morbo simul carere & pharmacis? non sitire quàm vario potu debere sitim levare? non famere, non indigere plerisque, ac proinde non appetere? ut adnascuntur regio patrimonio, onera ferè majora, ita talenta & bona mundi dolor & afflictio comitantur. Quorsum verò tu maiora te quæris, & plura optas corporis aut animi bona quæ verè indifferentia ad Dei gloriam sunt? an ut Deo acceptior sis? cur igitur à te resignatio & vera virtus & charitas quàm unâ millies amplius Deus honoratur, quàm omnibus aliis bonis scientiis & talentis, minùs studiosè quæritur? Accedit quod haberi hæc & licitè expeti potest, illa ambitiosè sæpè expetuntur & curiosè, & nonne ea ferè studiosius quærentur, quibus ut plurimùm Deus inhonoratur, ut sunt ingenium & scientia inflans, robur, officium? Certè si res inspiciatur & fateri velimus, sæpè non tam quæritur ut apud Deum, sed homines magni simus.

Deus ordinat partes uniuersi.

XII. Considera autem omnia membra & partes uniuersi non eundem actum, locum, formam, speciemve habere, neque nisi omnia perturbentur, æquè præstantia esse posse. Vides in picturâ non omnia æquè magna, propinqua, illuminata? ita etiam in aliis & vitæ scitq; varietatem magnam omnino ne-

no necessariam etiam ad proportionem, quam solus ipse Deus optimus architectus novit, uti etiam solus finem ad quem singula à se ordinata sint ab æterno. ita voluit conditor orbis, tu verò in vitâ tuâ omnia privata seu publica prospera optes, & unius coloris universa? Tunc igitur arguere audeas opera Dei, qui omnia in summo benefacit, magni inquam architecti, pictoris, Regis, Ducis, Medici, tu qui nec ideam nosti, nec finem operum ejus nec consiliorum? ergo quoties egrederis, & cogitatione mundum oberras, variosque successus appendis, cogita tibi maximi artificis inspiciendam imaginem, summâ arte variis locis inumbratam, & omnino laudatissimam neque certè temerè judicandum abs te ignaro & puero, & insipiente & cæco. *Pater æterne*, ut inf. pag. 1003. vel *Agnosco*, ibidem.

XIII. Considera, an non contentus esses, si omnia ex voto & voluntate tuâ fierent, & tamen nōne illa est improvida? sèpè etiam mala? Cur ergo non potius gaudes, & in eo conquiescis quod Dei voluntas fiat sancta, & bona & tibi utilissima? nōne coram orbe toto & curiâ cælesti me & te puderet dicere, volo aut velim potius meam in hac re N. publicâ aut privatâ quàm tuam fieri voluntatem, Deus meus, quia mihi utiliore esse judico? nolo tibi, sapientia æterna, in ancipiiti hâc viâ electionem tribuere, nolo ductum tuum, quem mihi offers, sequi, etsi solùm te esse noverim viæ & termini peritum, & mei amantissimum patrem & pastorem animæ meæ? *Pater æterne, coram &c.* ut inf. pag. 1003. vel *Agnosco Domine Jesu*, ut inf. pag. 1003. vel *O omne bonum, &c.* ut inf. pag. 1005.

Malles ex voluntate tuâ omnia fieri quàm Dei.

XIV. Considera quàm gratum sit videre cælum & omnia tranquilla, ordinem cælorum, & cursum perpetuum & animo tranquillo applica, & similiter quantum ex pace respub: gaudium, quantum ex pace

Psalm. 4.

suâ anima hauriat iucunditatem, & dic cum Propheta: In pace in idipsum dormiam & requiescam. Itaque neque publicis neque privatis patiare eam minui. Quid enim tibi prodest foris esse pacem, si domi bellum? publicam esse tranquillitatem, & in animo tempestatem? Extra te florere omnia, intra te bello ardere, id est passionibus agitari? *Agnosco, Domine Iesu, &c.* ut infra pag. 1003.

Vide nunc ut pacem omnia quærant. Quid enim servus propriæ voluntatis ex ipsâ sibi sperat, volendo hoc agere, hoc omittere, hic esse, inde abesse, hoc munere, loco, favore frui, nisi quietem? atqui nonne verè hoc est inquietudinem quærere, & fontem ejus augere? & cor aquis fluentibus, aut ventis furentibus, aut hostibus rapientibus dare, & pacem petere, ac sperare? Tu igitur primò vide quid utile ad salutem tuam judices, deinde, cum liber sis, velis eam, omnemque adhibe diligentiam, Deoque imprimis pro gratia supplica; nullum verò successum aut exitum pete nisi unum & certum, hoc est fieri divinam voluntatem, alioquin inquietus eris, & ut morbidus versabis te assiduè frustra. Proprium, inquit quidam, infirmorum talium est nihil diu pati, mutationibus ut remediis uti, inde peregrinationes suscipiuntur vagæ, & littora peragrantur, & modò mari se, modò terrâ experitur: semper præsentibus infesta levitas, semper se fugit homo, non effugit. Si te ad studium revocaveris, omne vitæ fastidium effugeris, nec noctem fieri optabis tædio lucis, nec tibi gravis eris, nec aliis supervacuus, multos in amicitiam attrahes, affluet ad te optimus quisque. Nunquam enim quamvis obscura virtus latet, sed mittit sua signa, quisquis dignus fuerit, vestigiis eam colliget. *Pater æterne, coram, &c.* ut inf. pag. 1003; vel *Agnosco Domine Iesu, ibid.*

Seneca de tranquillitate animi.

XV. Considera etiam ipsum amorem pacis, si ante
xiii

xius sit homo, pacem ipsam turbare, & idem est in aliis virtutibus: quanto magis si terrena appetas? Itaque si non ut optas in virtute proficias, si aliis non satisfacias, si publica mala gloriæ Dei officere videntur, etiam te resigna, & in gradu virtutis & gloriæ, & in omnibus opta tantum Dei fieri voluntatem, ne querare hoc vel illud non succedere, sed ora humiliter Dominum, & te ei resigna. Nonne facilius impetrat filius sedulus, contentus iis quæ Patri placent, quàm querulus? Nonne is gravior mendicus, qui ubi scit clamorem suum exauditum, in silentio patienter expectat, quàm ille qui impatiens & indignabundus illud vel istud flagitat? faciendum tamen id quod possumus, & præmissæ, ut ita loquat, à nobis sunt ponendæ, Conclusio Deo relinquenda, terra colenda, & semen jaciendum, Deo incrementum relinquendum qui solus id dare potest. *Pater æterne, &c.* ut infra pag. 1003. & *Agnosca* ibidem.

XVI. Considera num aliquid sit publicè aut privatim, quòd à pace & proposito ac instituto tuo te impediatur, & simul vide an repelli possit vel à te debeat, quòd si non possis aut non debeas, licet videantur bona opera impediri, omnino tranquillo animo te esse oportet & dicere cum Prophetâ: *Conserva me, Domine, quoniam speravi in te. Dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.* Hæc verba expende. Nec est quod te angat offensa Dei, aut pacem turbet, ipse novit & curare potest, & tranquillus intuetur, & fortè parva sunt quæ te in proximo turbant, & vide quantò plura & graviora committantur. Accedit, si illum emendare velis, aut Remp. juvare, nonne par est ut te alieno, non inquines malo, perturbationi animæ succumbendo? Quid enim vult huiusmodi zelus? nonne pacem esse in animo proximi secum & cum Deo? turpe igitur te pacem alteri optare, & tuam negligere; nonne

*Virtutes ipsæ
non anxie
querendæ.*

Psalm. 15.

*Ferendum
quod mutari
non potest.*

*Alienis defe-
ctibus cave
surbari.*

*Aliena non
curiosè ob-
servanda.*

*Turpe mira-
ri alium à
nobis dissen-
tire.*

Matth. 13.

Philip. 4.

*Qui facit
voluntatem
Dei, semper
facit suam.*

*Doroth.
doct. 8.*

nónne hoc esset cadentem alium sustentare, aut alium è luto extrahere velle, & se ei immergere? Pacem ani-
mi tui si alieni defectus turbent. Considera defectus esse morbos animæ, & in illâ oculum intellectus sæpè cæcum esse, & voluntatem pravam verè phreneticè & magnam esse stultitiam, habitus verò malos quasi fir-
rorem. Nota tamen optimum in aliena facta dicere, nisi muneris ratio id exigat, non inquirere. si ultro in oculos incurrant, excusare, & in optimam partem accipere, saltem cogita sic illi visum esse, ut Epicætes. Nec mirare, si aliter ac tu sentiat, nunquid habet ille iudicium suum, oculos suos quibus se dirigere debet: tuis certè non potest uti neque oculis, neque pedibus, neque iudicio: & si humiliter de te sentires illius for-
tè etiam iudicio tuum postponeres. Quæcunque porro vides à te corrigi non posse, aut non debere, sine animo peccato cum illo patrefamilias crescere usque ad messem. Nónne Sancti, etsi videant innumeros perire, nihil tamen commoventur. sed in Domino gaudent? horum felicitatem anima peccata quam proximè assequitur. An & eam gemmam, & thesaurum emere optas? *Pater aterne*, ut inf. pag. 1003. vel *Agustia*, ibidem.

XVII. Considera eum qui Dei voluntatem semper fieri optat, posse in omnibus facere voluntatem suam, & sic semper lætum esse de nullo queri, nullum incu-
re; nihil enim illi potest resistere: quicumque autem suam fieri desiderat, cum quot sunt capita, totidem sint sententiæ, plurima illi adversari: qui verò propriam non habet voluntatem, suam ipsius semper ager, volun-
tatem divinam adimplendo. Manè igitur, vel ad horas singulas, vel quoties foras eundè cogita te quod opus curasse fieri per architectum præstantissimum, & ire ut videas id quod certò scis esse omni ex parte perfectissimum, quod omnes sapientes laudent: neque enim tunc qui te omnino ignarum nosti, aliquid in eo, id est

id est in mundo, arguere audebis, hæc duriora, illa molliora quàm par est, sed in Dei voluntate conquiesces. *Pater aterne*, ut inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

XVIII. Considera, eum, qui pacem in re ulla humana quærit, non magis eam habere posse, quàm eâ re animus queat satiari: non satiatur autem oculus visu, nec auris auditu, nec anima cum sit spiritualis, ullâ re temporalis; neque tamen refert an hæc res spiritualis, an temporalis sit, ut si desolatus & aridus petas anxie consolationem: nam & in hac opus est ad pacem magnâ resignatione. Imò sæpè per desolationem, id quod per consolationem quæri debet, melius obtinetur, nempe cognitio sui, & humilitas, unde Propheta, Bonum mihi quia humiliasti me: ad eò ut & D. Paulo stimulus carnis datus fuerit, ne revelationum magnitudo illum extolleret. quocirca in omni eventu sic ratiocinare. Illud à Deo est, ergo optimum mihi, si voluntatem meam ejus voluntati adjunxero. *Pater aterne*, ut inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

Eccles. 1.

Nihil satias
hominem
prater Deum.

Psalm. 178.

2. Cor. 12.
Adversitas
utilis.

XIX. Considera, dominos fidelibus servis ita omnia committere, ut ignorent velint quid in domo suâ habeant, ut in Genesi de Josephi domino Scriptura testatur. si sapias tu qui servus es, tibi omnino illud imitandum propone, & Deo opt. max. te committe, neque quid de te, quid de publicis, quid de aliis futurum, unquam anxie quæras, sed tibi etiam audi Dominum dicentem ut olim Petro: Quid ad te? tu me sequere. hoc unum sufficiat, quòd in manibus Domini benignissimi sint sortes nostræ, ô quanta felicitas eorum, qui sic vitam suam instituunt! Hujusmodi eodem vultu semper in pace summâ vitam agunt; qui verò propriam voluntatem amant, de se suisque aut publicis solliciti, nunquid stultorum instar, sicut luna mutantur, & mille subeunt vicissitudines atque affectus? è contrario resignatus unum formale in omnibus intuetur, divinam scilicet voluntatem, cetera materialia eum non afficiunt;

NON

Gen. 39.

Psalm. 30.

non queritur de ullo, non miratur hoc vel illud accidisse præter suam voluntatem, cum diuersam à Deo non habeat: non oporat hunc vel illum eventum, sed solam Dei voluntatem, & in eâ conquietur. Ad quod August. horratur dicens: Ama unum bonum, in quo omnia sunt, & sufficit; scilicet Dei voluntatem, ama & quidquid eveniat ei tribue: atque adeo deprecare, ne id quod tibi vis obveniat præter ejus voluntatem, ut filii Israël carnes poscentibus. *Pater aterne, vel Agnosco, ut inf. p. 1003.*

Psalm. 77.

*Deus se tibi
dat, tu te
Deo.*

XX. Considera, Dominum se tibi quotidie offerre in ven. Eucharistia, & te crebro omnia illi tua obtulisse, quocirca & gratitudinis nomine, & spontanea oblatione omnem tui curam esse tibi deponendam. si enim id non feceris, furtum & sacrilegium committis, & quidem verbo Domino te fidere, te verò te magis tibi declaras. Dic igitur in omnibus; Fac, Domine, quod bonum est in oculis tuis: tua enim sunt omnia, & non est qui possit resistere voluntati tuæ. Quod cum ita sit, certo certius nunquam voluntatem tuam exequi poteris, si illius voluntati optimæ & sanctissimæ repugnare ac proinde frustra voles, si tamen tecum misericorditer agat; aut certè miserè rues, si te permittat abire vagum, quocumque libuerit, quasi equum effrænum inter mille præcipitia. *Pater aterne, vel Agnosco, ut inf. pag. 1003.*

XXI. Considera, hanc pacem & animi tranquillitatem semper & antè omnia opera habendam: perturbato enim animo nihil rectè fit, ut nec dissonis instrumentis musica, nec distortis mensuris opus laudabile, nec oculo perturbato, qui est intellectus, videri res in se potest: & cum tantum bonum animi pax sit, quidquid tolerandum esse pro eâ omnino scias & pretium ejus esse & verè parvum, & potiùs parvum in commo-

Phil. 4.

*Pax margarita
preciosa*

dum tolerandum, imò & magnum undecunque nascatur, quàm pacem quæ exuperat omnem (ut Apollonius) sensum, amittendam. Numquam igitur margarita

ram istam, quæ omnia bona superat, in alterius potestate esse permittit. Sed cum Apostolo dicito, Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate: atque ita stabilis esto, ut, quamvis fractus illabatur orbis, impavidum feriant ruinæ: neque hujus vel illius offensâ, etiamsi justâ, moveare. Sed conare quod æquum est illi præstare, hoc peracto Deo committe, neque de cetero ulla tibi res pacem & tranquillitatem eripiat, nihil dignum tanto impendio repositura. *Aspira*, ut sup. *Hæc-âne firmâ fide*, &c. *ibid.*

1. Cor. 6.
Libertas
servanda.

Nullius of-
fensione tur-
bati te sine.

XXII. Considera pacem illam haberi non posse ex rebus humanis, si vel vna desit: ut patet in Aman, qui sic agebat, Et cum hæc omnia habeam; nihil me habere puto quamdiu video Mardocheum sedentem ante fores regias. Expende & scito quietum te esse non posse, etiamsi omnem omnino creaturam etiam angelicam haberes. O quàm verum, Qui non renuntiat omnibus quæ possidet non potest meus esse discipulus! Attende nobilitatem animæ tuæ, & infinitam capacitatem intellectus & voluntatis ejus, aded ut nec infinitos mundos cognoscendo, vel habendo vel amando satiari, vel ex minimâ arte queat, & quieta reddi, sed magis inquieta fit, magis irritatur, ut Tantalus in mediis aquis sitiens. Quid ergo frustra laboras hoc vel illud ab homine impetrare, seu favorem, honorem, opes, & unâ aliquâ te re exsatiare, si nec omnibus id potes? Ad quod pulchrè D. August. Creasti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum donec requiescat in te. & in primis Sapiencia aterna, Quid prodest homini si mundum universum lucretur, & animæ suæ detrimentum patiatur? Ratio autem prima est, quòd omnis creatura mille modis varietur, & maximè cor hominis, qui nunquam in eodem statu permanet itaque anima, quæ creaturæ adhæret, perpetuò moveri & instabilis esse debet. Secunda, quòd creatura omnis, utpote transitoria & terrena, spirituales animam satiari

Esther. 5.

Creatura
non satiatur.

Matth. 16.

ne-

nequeat, non magis quàm sonus oculum, aut res visã
auditum, aut lapides stomachum, aut ventus famem, ut
consideratione 18. attigimus. *Hæcine vera, &c.* ut supra
pag. 7. vel *Pater æternæ*, ut infra pag. 1003. *Agnosco*,
ibidem.

*Vnde solatium per-
sændum.*

XXIII. Considera, quanto, & quàm longo labore
parvum illud è creaturã solatium hauriendum & qua-
rendum sit, idque quàm vile & caducum: vix enim ac-
quisitum sæpè perditur, aut si non, timore ne aliquan-
do perdatur magis cruciat, quàm præsentia ejus ani-
mus recreetur. id enim hodie & omni horã fieri potest
ut perdas, cum morbi & mors, & cætera nos circum-
stent innumera mala. Accedit quòd sæpè inuito cona-
tu illud solatium creaturæ assequi coneris, sive de ho-
nore, opibus, sanitate, amicitia agatur. Et certè vide ut
idem solatium, & solidius, & verius ex pio aliquo
exercitio, seu resignatione, seu studio longè minore la-
bore haurire posses. trahit quidem sua quemque vo-
luptas, sive ea ex honore, sive favore, sive sensibus
quærat, sive ex publicis bonis, sive privatis, sed sincera
ex pietatis studio habetur. Quid dico? illa ipsa par-
vo labore ex Deo fonte & mari bonorum omnium, &
ubique præsentia hauriri verissimè potest, ac certò, &
quidem ita ut non possit ab invito tolli. Certè si vel
decimam partem temporis devotioni dares, ejus quod
tribuis huic vel illi rei, aut solatio vano acquirendo, tri-
stitiam facilè pelleres, & liquidiozem ex Deo volupta-
tem, æterno deinde præmio & gaudio cumulandam
caperes: nunquid enim ille ubique præsens, & ultro
se offert fons omnis boni, & solã cogitatione ferè ha-
beri potest? Id egregiè Spiritus Sanctus confirmat
Quasi is qui arat & seminat, accede ad sapientiam, &
sustine bonos fructus illius: in opere enim ipsius exi-
guum laborabis, & citò edes de generationibus illius.
Et cap. 15. Videte oculis vestris, quia modicum labo-
ravi, & inveni mihi multam requiem. *Comparato
vobis*

*Delectare in
Deo præsen-
ti.
Eccli. 6.*

vobis sine argento, & collum vestrum subijcite jugo,
& suscipiat anima vestra disciplinam: in proximo est
enim invenire eam, scilicet sapientiam; cum qua illi om-
nia bona pariter venerant, quam Regius Propheta *Psal. 118.*
tam dulcem senserat etiam in adversis, ut diligeret eam
super aurum & topaziam, & gauderet sicut qui invenit
spolia multa: pax enim Dei exsuperat omnem sensum,
& secura mens quasi jure convivium. Credis hæc &
adhuc suspiras ad alia solatia: *Pater æterne, ut inf. p. 1003.*
vel *Agnosco, ibid.*

XXIV. Considera, neminem ex ullâ creaturâ sola-
tium verum capere posse, nisi anima ejus in Dei volun-
tate quiescat; alioquin enim ægra est & inquieta.
Quemadmodum autem ægram animam nihil juvat,
nec cantus, nec epulæ, nec honor, uti nec ægrum ocu-
lum lux, aut atrem quamvis suavis fontis, aut stoma-
chum cibus: ita nec inquietam animam oblectat verè
ullum creaturæ solatium, seu publicum seu privatum,
neque enim illud aliud, quàm alterius cupiditatem ex-
citat: quæ si desit, ceteræ nihil profunt. Sic Aman, ut *Esther. 5.*
dixi, ait omnibus enumeratis bonis. Et cum hæc om-
nia habeam, nihil me habere puto, quamdiu videro
Mardocheum sedentem ante fores regias. O quàm o-
portet publicis & privatis in malis nos abnegare, & ut
egregiè ille suo exemplo docet, quòd tribulatio & an-
gustia sit in omnem animam operantis malum; gloria
autem, honor & pax in omnem animam operantis bo-
num. Semper enim læta est talis anima etiam in tor-
mentis, ut patet in Martyribus, cum Dei & suam in
omnibus videat compleri voluntatem. Collige igitur
ex his antè omnia tibi necesse esse, in Deo quærere
quietem, etiam ut creatis bene uti & frui possis. idque
statue primò curare, & Deum roga, cum labor omnis
aliàs sit inanis. *Pater æterne, coram &c. ut infra pag. 1003.*
vel *Agnosco, ibidem.*

XXV. Considera, quàm stultum foret per ambages
R r r multas

*Cur breui
uia ad pa-
cem non
tendis?*

Gen. 8.

multas easque laboriosissimas hominem sitientem ire, & viam breuem ad fontem relinquere, maximè si tandem ut ad fontem perveniat sit illà redeundum, & ambages illæ non tantùm viam longiorem faciant, sed etiam viam ad quam tandem necessariò veniendum, obstruant. Applica illud creaturæ, & ejus amori, quo quis in illà sibi quærit quietem: neque enim anima in ullà re quietem nisi in Deo capere potest; ad illum redeundum est ipsi, ut columbæ ex arca demissa, quia non invenit ubi quiescat pes ejus, nihilque aliud agit hoc vel illud optando bonum; vel carete volendo hoc vel illo malo præter Dei voluntatem, quàm frustra quærere pacem idque per ambages multas & remoras cogitationum, verborum & actionum. Resignatus verò in malis tranquillus in voluntate Dei quiescit, neque anxius est, quid agat vel quid agatur; hoc an illud: unam enim cogitat, & optat fieri Dei voluntatem, & respuit quia novit inanem voluptatem, quæ non sit ex illo, eò quod in Deo fonte omnis boni verum habeat semper & ubique paratum illud quod ex creato quærit bonum. *Pater æterne*, ut inf. pag. 1003. vel *Agnosce* ibid.

*Qua bona
noxia sint.*

XXVI. Considera, creata omnia, quæ cum absumunt & desiderantur, sui nos desiderio cruciant, id magis factura cum præsentia aderunt. Quot enim secundo vento pereunt, qui ad verso steterunt? certe bona etiam publica, præsentia cum sunt, spinæ sunt (quod enim de opibus ipsa veritas, id de deliciis & honoribus dicere licet) & majora mala adferunt. unde Propheta: Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Sæpe tum magis spinæ illæ pungent, concupiscentiam accendent admilla in animum, & ut hostes nocebunt, cum solo adspectu & affectu, & cogitatione nudâ percepta id fecerint. Nec mirum cum & cor hominis per hoc quòd creaturam inordinatè amat, ut sic loquat, collocetur extra centrum suum, quemadmodum etiam

jam illa creatura, quam petimus ut nobis jungatur vel afficiatur, similiter extra centrum suum trahitur aut locatur, atque ita ad illud violentè tendit illa, & cor humanum. Omnia enim, gloria, honor, amor, ad solum Deum referenda sunt, propter quem omnia creata sunt. *Pater aterna*, ut inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

XXVII. Considera, illa Christi verba; Nisi quis renuntiet omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Si ergo renuntiandum omnibus, saltem affectu; quid quæris jam? quid optas? quomodo ea quæris, & quorum absentium affectum abnegate nequis, quomodo præsentium poteris? *Pater aterne*, ut infra p. 1003. vel *Agnosco*, ibid. vel *O omne bonum*, ut inf. p. 1005.

XXVIII. Considera animam externis bonis uti nec meliorem posse esse, ita nec quietiorem, ut nec parietè album albedine longè posità, nec corpus sanum multis sanis corporibus circumstantibus: malum enim & bonum illius ex ipsâ & in ipsâ est: cætera non junguntur animæ, nisi per tenuem sensuum delibationem, & extra nos sunt etsi contigua. Attè de ut visus, gustus, tactus, superficiem aliquam quasi tangant solum: itaque anima iis nō satiatur magis quàm famelicus cibus longè positus, aut nesciens eos deglutire. *Pater aterne*, ut inf. pag. 1003. vel *O omne bonum*, ut inf. p. 1005.

XXIX. Considera, nihil posse quietam animam reddere nisi id ab eâ teneatur, & quocunque modo possidere illud se sciat aut videat; atqui potissima bona mundi, ut favor, amicitia, honor, laus, nunquam haberi certò possunt, nunquam diu. Hæc enim nunquam homo scire potest certò se possidere. Vera autè possessio animæ est perfectà rei cognitio & cæta, ut in sciētis, quæ proindè auferri nequeūt. Perge modò & vide quid homo ferè ex rebus possideat, an vix quicquã noverit præter accidētia aliqua, & ea quæ possidet verè imaginatione possideat, ut insanus Thrasyllas Athenis, qui omnia sua aiebat. Quid ergo possidet homo de bonis

R I I 2

mun-

*Luc. 14.
Abnegatio
necessaria.*

*Externa bona
nihil anima
proficere*

*Externæ
bona non
possidentur.*

mundi præcipuis favore, gloriâ, cum scire nunquam possit an habeat, atque ita neque possidere nisi imaginariè; & ut uno momento id sciret, tamen incertum quàm diu, quia inscrutabile cor hominis, & in momento mutatur. Et verò quid amicitia, favor, honor, &c. sunt, nisi ferè nuda alterius de nobis cogitatio, eaq; ut plurimum falsa? quia verè judicare de homine solus Deus potest: sed quidquid sit, iudicium certè hominù de virtute meâ & ejus æstimatione, non me meliorem reddit, uti nec aliam rem ullam; sed si tantum fecero ut sincerè Deo placeam quantum homini verè bonus ero, & huic & Deo placebo, & quietem possidebo & felicitatem certam. tantus enim quisque est, quantus in oculis Dei. *Pater aterne*, ut inf. pag. 1003; vel *Agnosco, Domine Jesu*, ut infr. pag. 1003.

Opinio & res sæpè idem valent.

XXX. Considera, quanta vanitas rerum sit. cum ferè idem sit in creatis (observa tamen agi de non necessariis) habere & putare sese habere; & habuisse omnino idem, ac putare sese habuisse. Quod cum ita sit, vide quanto melius, vera & certa gaudia & quietem ex Deo haurire. *O omne bonum, &c.* ut infrà pag 1005. *Excitare hic affectum gaudij potes*, ut sup.

Omnia propter Deum velle oportet.

XXXI. Considera, Deum omnia creasse propter se, ac proinde nihil optandum, quàm ut ad illius maximam gloriam omnia fiant & impendantur ac confirmantur, velut in sacrificio, nullâ habitâ nostri rationis; nisi quantum gloria ejus postulat cum infinita ejus dignitas, præstantia ac bonitas id planè exigat, ut omnia ad illius obsequium, honorem, gloriam, voluntatem referantur. cetera enim omnia nihil sunt, nullius precii. itaque roga Dominum, ut nunquam aliquid secundum tuam voluntatem faciat, aut fieri permittat, nullam tui habeat rationem, sed sui. Quomodo enim, quando, ô Deus meus, Majestas tua omnia fecit verbo virtutis suæ, & sustentat, idque propter gloriam suam, & ut faciant voluntatem suam, & omnia tibi ferviant

Intentio pura.

viliſſimus vermiculus cupiet non propter quod creata ſunt, hæc & illa impendi; ſed propter ſe, & ſecundum voluntatem ſuam, atque ita ſe tibi æquate volet & comparare? optabit (inquam) hoc vel illud fieri, illa habere bona, his malis carere ſeu publica ſint ſeu privata, hoc vel illo in loco & officio eſſe, quaſi tu Deus, non noveris eligere eos qui ad obſequium tuum, in hoc vel illo loco, pulpito, officio, converſatione magis ſunt idonei, *Pater æternæ*, ut inf. pag. 1003. vel *O omne bonum*, ut inf. p. 1005.

XXXII. Considera, quid optes, quid metuas; & pacem illam vel oblectationem, quam creatum aliquod retinendo, vel acquirendo habere vis, ſcito abnegando illud ex Dei amore & propter regnum cælorum, idque unum quærendo, facilius longè comparari: Nõne enim dixiſti ò *Jeſu*, ſpes mea, & æterna Veritas, Quærite primùm regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis? Si hoc verum eſt, quid ſtultius, quàm aliquid quæ-
Abnegan-
la
bona ipſa
acquirun-
tur.

tere ingenti labore fruſtrà, quandoquidem ſciam unum regnum tuum, id eſt voluntatem, quærendo (quod facile) hæc ultrò omnia adiicienda: Vnde alio loco mones: Nolite ſolliciti eſſe, dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus? hæc enim omnia gentes inquirunt. conſiderate volucres cæli, & lilia agri, &c. Cum ergo prohibeamur etiam de neceſſariis ſolliciti eſſe, & nos, Religioſos maximè, ſine omni curâ eſſe oporteat, ut cæli volucres, quas Pater cæleſtis pascit; certè non curabit ille nos, ſi contra ejus mandatum curioſi ac ſolliciti fuerimus de ullâ re etiam neceſſariâ: hoc enim meritò illi diſplicet, quaſi aut nolit, aut non poſſit abſque nobis ſufficienter providere privatim & publice, poſtquam omnem curam noſtri ſibi ſumpſerit, & noſ ei toties commiſerimus. *Pater æternæ*, ut inf. p. 1003. vel *Agnosco*, ibid.

XXXIII. Considera; quid ſit facilius, contemnere omnia an acquirere, ut pacem invenias. certè fateri
debes

debes quòd contemnere omnia. utrum tu eligas
quid ultra optas? Ecce vide quid te doceant Eremi-
tarum & monasteriorum millia; nòne ideò repleta
sunt, ut pax inueniretur, quam nec in regnis & deliciis
quisquam inuenire potuit, & tu in hac re N. eam spe-
ras? Adeoq̄ue id notum ratione etiam naturali, ut eam
ob rem Philosophi in paupertate veram animi beatitu-
dinem constituerint; immò idcirco deos nudos, nihil
habentes, & omnia largientes fingeant & pingebant.
Sed quod certius est, accipe, nòne Veritas ipsa in pau-
pertate primam beatitudinem posuit, & abneganti ali-
quid, centuplum pro eo promisit? An verè putas, an
falsò? si verum, quomodo non ambis? verum etsi om-
nes invitârit, ut ad se venirent & reficerentur, & dis-
cerent mites esse & humiles corde, ut quietem inueni-
rent animabus suis; addidit tamen: Nisi quis renun-
tiaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse
discipulus. & rursus. Qui non odit patrem & ma-
trem, &c. in super & animam suam, non potest meus
esse discipulus, nec per consequens quietem animæ
suæ inuenire quis potest, nisi hoc & illud & omnia sin-
cerè abnegaverit. quo enim quisque minùs terrenis
amore adhæret, ea que tangit, & velut tantum in pun-
cto, eo faciliùs animus ad Deum, ad centrum suum e-
volat, & omne gaudium adipiscitur. Credis hæc? &
adhuc anhelas ad aliud extra omne bonum? *Pater at-
ne, vel Agnosco, ut inf. pag. 1003.*

XXXIV. Considera impetrari non tantum quietem
animi dum abnegatur omnia, sed etiam omitto quod
nobiliùs longè & eminentiùs in Deo ubique præsentia
sint & habeantur) abneganti parata ea ipsa quæ opta-
tur. nòne enim iis, qui Christi amore pauperes facti
centuplum promisit veritas, & quotidie centuplum
dari videmus? nòne eos, qui honores sincere fugiunt
(quod omnino necessariò etiam facit superbus, etsi fi-
ctè & frustra) majores & securiores adipisci? & eos qui
respuunt

*Facilius ac
quiri: ut bo-
num con-
temnendo
quàm
querendo.
Matth. 5.*

*Matth. 11.
Luc. 14.*

Ibid.

respuunt delicias amaras sæculi, abstinentiæ & sobrietatis munere quasi perpetua agitare cōvivia, ut Cornarius ille suâ & multorum experientiâ declarat? Immo sanitas, abstinendo à superfluis & noxiis, magis quàm omnibus medicamentis & deliciis acquiritur. Non aliter ergo neque facilius quàm abnegando rem hanc N. quam quæris aut optas, habebis & pacē invenies summum omnium bonorum, non verò quærendo. Neque dubitandi locus est cū Veritas ipsa centuplum abneganti propter se aliquid etiam in hoc mundo promiserit: cui diffidere omnino impium foret & sacrilegum. *Excita fidem, ut sup. Pater aterne, vel Agnosco, ut inf. p. 1003.*

XXXV. Considera, an rem illam N. & simul ex eâ pacem ac voluptatem veram (eo enim omnia diriguntur) cupias à Deo velut optimo parente? ita omnino existimo; scito igitur illam te ab eo non impetraturum, nisi illam abnegaveris, contempseris, absque ullâ anxietate optaris. Quemadmodū enim bonus pater filio non tantū nō porrigit, sed nec proponit pro pane lapidem, pro pisce scorpionem, pro pharmaco venenum, aut id quod morbum foveat, aut cultrum furioso; ita neque Deus optimus maximus dabit nobis id cui videret nos affici immoderatè. illud enim nos ab amore ejus impediret, id est, summo bono, eoque magis, quo magis esset præsens: quod enim vel solâ cogitatione & spe perceptum afficit, certè visum, habitum, usurpatum nōne omnino magis afficiet & nocebit, uti suprâ dictum? *Credo tibi, ut sup. p. 7. vel Pater aterne, ut inf. p. 1003.*

XXXVI. Considera hæc verba: Sapientia attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter; & attende, quem finē tu noveris, & quomodo nos homines neutrū finem sciamus, & quàm incertò idèd sint omnes providentiæ nostræ. Præterea adverte, vitā hanc quasi scenam esse; in quā is laudatur solū, qui partes suas rectè agit, quales quales illæ sint, ægri an sani, divitis an pauperis; cū autem ipse choragus disponat

*Centuplum
verè datur
abneganti
se.*

Matth. 19.

Luca 11:

*Deum nos
dabit ut
Pater id cui
afficeris
inordinatè.*

Sap. 8.

nat omnia, cur obsecro non pares? sed alias tibi partes petis & repugnas?

*Omnia pa-
rent Deo, &
quid non?*

Serm. 38.

XXXVII. Considera, omnes creaturas à summo deorsum, omnes parere suo modo divinæ voluntati, & quam id dignum sit; quamque indignum, coram omnibus te vermiculum sese attollere, ideoque toto cordis affectu te divinæ bonitati resigna, & cum singulis choris Sanctorum id ipsum facito, tuamque resignationem cum eorum perfectissimâ uni & conjunge; & voluntatem cum divinâ, ut nihil velis, nisi quod Deus vult, & quia ille vult: imò nihil prorsus velis, necesse, nec vivere, sed unum Dei beneplacitum & voluntatem. Talis conformatio, ait Bernardus, maritat animâ cum Verbo. Talis amor per se sufficit; is per se placet, & propter se: ipse meritum, ipse præmium sibi, est amor: præter se, non requirit causam, non fructum: fructus ejus, usus ejus. Amo, quia amo, amo, ut amem &c. *Pater eterne, ut inf. p. 1003.*

Luc. 12.

XXXVIII. Postremò considera, & aspice D. JESVM, primò, in summo cælorum, Deo patri æqualem se offerre, & ut descendat ad ima propter te. Secundò in summo gaudio, & paratû pro te ad passionem amarissimam. Tertiò, in summo honore, & paratum ad ignominiosissimam mortem. Quartò, JESVM eam elegisse, & in hoc mundo paupertatem, ignominiam, & despectum, & proposito sibi gaudio sustinuisse crucem. Nunc ergo dispice, an hæc credas, & quis tu sis. si miles Christi, cur illud optas bonum & fugis crucem, quam ille & Sancti omnes N. N. ut Andreas ultrò quaerunt & inventam amore magno amplexi sint: si servus es, sub tali Domino quid te facere oportet? Si filius es, quomodo talem patrem te oportet honorare? Igitur percurrere quid in hac vitâ tibi sit optabile N. & vide quàm contrarium facias exemplo ejus. Quid item averferis N. aut timeas, attende & quàm longè sis ab eo ut dicas. Baptismo habeo baptisari, & quomodo coarctor do-
nec

nec perficiatur: donec scilicet crucem amplectar, omni solatio destituar. Nonne hortatur nos Apostolus: Omne gaudium existimate, fratres, cum in varias tentationes incidieritis? Tale putas gaudium tuum esse debet? Talene est? & in eo pax tua, & requies, & cibus, & delectatio fieri in te voluntatem amantissimi Regis Domini Patris tui? Iac. I.

Exercitium brevius.

Pater aeternae coram quo sto, da mihi, qui solus potes, gratiam ut requiescam in te, & amem te solum tua sunt omnia, & nosti omnia priusquam fiant, quidve mihi, aut velle expediat solus nosti ab aeterno, neque sine te capillus cadit aut folium movetur, neque oculus, neque auris aut cor, seu voluntas, aut intellectus ullo satiatur aut quiescit nisi in te. Credo igitur tibi, & me committo, spero in te & nihil extra te, & diligo te toto corde, & nihil opto, scire, vel amare praeter te & voluntatem tuam in his N. & omnibus fieri in tempore, in aeternitate, vehementer dolens propter te quod me amaverim, & nihilum, & vanitatem frustra coram te, qui es mihi verè una & sola satietas, requies mea, & pax Deus cordis mei & omnia, Amen.

Alterum.

Agnosco, Domine IESU, mihi praesentissime, quod in pace factus sit locus tuus, tu verò scio pax nostra, & centrum & requies, & omne bonum mihi es. Quid ergo opto aut spero jam praeter te? N. quid metuo aut doleo extra te, tu amor, tu timor meus. Domine mi, manè obsecro mecum, & sine in te quiescat anima mea, & delectetur in te, quid enim est quod paci illi qua in te est comparari valeat, cum exsuperet omnem sensum, & plus quam iuge convivium sit securum & quietum cor quod inhabitas? Absit ergo, Domine mi, ut ista N. res me turbet, hanc petam, de illà doleam; nulla enim adferre mihi ullum bonum potest, si pace tuà caream, & quid mihi deesse cum te

omne bonum habeam? cur te pra sordibus & spinis his N. & summum hominis bonum perdam, pacem inquam animae meae habeant sibi qua volunt huius saeculi filij, ego autē in te gaudebo, & exultabo in Deo JESU meo, & tu dispulsa nube vanitatis huius & ostensa luce voluntatis tuae. seu in publicis seu in privatis N. lucidissimo radio vultus tui facies ita spero & humillimè rogo, ut pax & serenitas & tu solus sis amabilis anima mea. Numquid etsi omnia haberem, sine te nihil essem & haberem merita omnia, & renuntiare omnibus deberem ut tuus essem discipulus? & quorsum illa haberem, si omnia abnegare deberem, si bonum meum unicum tollerent aut minuerent, pacem animae meae? equidem idē petuntur, & quaruntur ista ut quiescat in eis cor nostrum; sed inquietum semper est donec in te solo quiescat. Ita scio, ita credo, ita mihi denuntiant saecula praeterita & omnis creatura. Cur verò non respuo illud bonum, vel illud malum admitto, quod dum longè est, & extra muros est, velut hostis aspectu solo & affectu turbat animam meam? Absit Domine, averte hoc à seruo tuo, cuius certè pax & omne bonum est conquiescere in voluntate tuā. Tu nosti quid expediat publicè & privatim gloriae nominis tui, & meae salutis: ego verò cum ignorem, quid spero vel metuo, doleo aut gaudeo nisi de voluntate tuā? Et verò quidquid eveniat, nihil, scio, fiet, non capillus de capite cadet, non arena movebitur absque providentiā tuā: unde nec mirari possum, nec de ullo unquam queri: facta enim est, & fiet voluntas tua, & mea, quia toties eam obruli, & eam offero iterum tibi, cuius ego totus sum & omnia, & humillimè rogo, ut nunquam, o Sapientia aeterna, quidquam secundum meam insipientiam & voluntatem facias, aut fieri permittas. Renuntiavi illi & renuntio, quia ita tibi placet, ut fiat mihi secundum beneplacitum tuum, & sic velut in tranquillo navigans ad te, Domine, ad portum securissimum aeternitatis pervenire valeam, Amen.

Exercitium longius.

Omnne bonum, Deus meus, ó fons bonorum, unicū & dulcissimum solatium, ac quies & centrū anima mea. creasti enim nos ad te, & inquietum est cor nostrum donec requiescat in te, & nihil querat aut optet extra te; nihil enim satiare aut prodesse homini potest, etiamsi universum mundum lucretur, nec cognoscere unquam alicui datum est quid sibi expediat, quam viam eligat, in multivio hoc vita nostra. quomodo igitur timebo ista aut optabo N. dolebo vel gaudebo, nisi de te, & propter te? Quod timeo, fortè sperandum, in quod spero est timendum. Ecce id de quo doleo crux esse potest, in quo Christe IESV tecum triumphem: id de quo gaudeo, tale unde cum Epulone eternū gemam. Laborarunt ab orbe condito mortales omnes, ut quietem invenirent extra te, & non potuerunt, & licet ut Salomon, multi nihil negassent oculis & concupiscentiis suis; nihil invenerunt præter laborē & dolorē, momentaneam & amarā vanitatem.

August.

Nemo novit quid expediat.

Putabat Nabuchodonosor ad momentum exultare cogitatione solā, post multos labores, & secum dicebat: Nónne hac est Babilon magna, quam edificavi in domum regni, & in robore fortitudinis meæ, & in gloriā decoris mei? cumq; adhuc sermo esset in ore ejus, ablatum est ab eo cor hominis, & cor fera datū est ei.

Daniel. 4.

Dicebat ille, Habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, &c. & eadem nocte repetita est ab ipso anima sua. Et vanitatem istam quis non est expertus in se? ubi unquam quisquam invenit quietem extra te? cur ergo demens ibi eam quæret, ubi nemo invenit, nec invenire potest, & stulto labore consumetur? & licet invenire possem, ecce audio & credo, quod nisi quis renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest esse tuus, ó IESV Christe, discipulus. Si ergo renuntiare, si relinquere, saltem affectu oportet; si tuus, uti volo, discipulus esse velim, quid quero, quod mox relinquendū? quid quero, quod inveniri nequit? & si posset, saltē affectu, & fortè etiam reipsa morte adveniente relinquendum.

Lucæ 12.

Et si quietem quero in publico aut privato bono ac nihil præterea, quomodo prudens illam quarā in eo quod querendo, & solo desiderio me jam inquietat? Nam si res absens quietum

tum

Amor crea-
ti boni
turbat.

tum me non finit, aut quia sperata, aut quia ablata; & presen-
tia crescit affectus & amor, ac proinde simul crescit inquietudo
& timor; ecce quomodo in cassum laborant, & vias ambulant
verè difficiles omnes filii huius seculi; & nihil cum dormierunt,
inveniunt in manibus suis? Cur ergo eos frustra imitabor, &
requiem quæram in honore, favore aut voluptate, otio, cum in te
solo, etiam si malis carerem & omnia creata haberem, quiescere
possim? Quod cum ita sit, quæ insania in una creatura illam
querere vel pluribus, imò omnibus, cum hoc nihil aliud sit, quam
per cogitationum, verborum & actionum ambage, sponte me, &
querere frustra, quod in te fonte omnis boni, qui ubique presen-
es, in te, inquam, tantummodò habeo. & certò paratum, nisi illa

Ierem. 2.

impediant? Et quid volo mihi in viâ Aegypti ex hoc mûdo ut bi-
bam aquam turbidam & sitia magis? cum verè hic te habeam,
ô fons aquarum viventium, abyssus inexhausta bonorû omnium?
Benignissime IESV, aspice in me, & miserere mei, nihil neque
hoc neque illud N. & ultra peto & quero extra te, cum ex te, &
in te, & per te sint omnia: tu verè es pax mea, & gaudium meum
& gloriatio mea; nihil cupio aut volo per gratiam tuam præter
te, quid enim sensualis voluptas mihi nisi absinthiû propinat? &
irritat sitim non satiat? quid est honor nisi momentanea & ina-
nis & ferè falsa, aut saltem ignota nobis hominis de homine co-
gitatio & estimatio? solus enim tu Deus scrutaris cor; neque
quisquam maior est quàm sit in oculis tuis; neque verè cuiquâ
honus & gloria nisi soli tibi tribuenda: tu enim ut tuus Propheta,
omnia in omnibus operatus es Domine, & omnia operaris. unde
non est quòd sibi honorem vendicet homo, vanissimum honorem,
externum bonum, quo non est quisquam melior futurus, neque
magis satur quàm famelicus cibus longè à se positus. externum
enim est, & in alterius semper manu, & uti homo in singula me-
menta fragile & mutabile, difficillimum acquisitu, facillimè ut

Ierem. 17.

Quid divi-
tiz.

amittatur; quod nemo certò unquam ab orbe condito possedit,
vel retinuit vel uno momento: inscrutabile enim est cor hominis,
& quis cognoscet illud? divitia verò quid sunt nisi terra vilis, qui-
bus commoditates quidem multa parantur, sed spinosa, adeò ut
beatissimus sit qui te imitatur, ô IESV amantissime, & quam

minimis indiget ut sic dicam pharmacia & subsidiis alienis, quando nullius indigere in hac miserâ vitâ non potest? O quântè verè miser est, qui omnia adhibet, vel saltem plurima, eaq; consecratur, cum sola beatitudo sit & quies, plurimis & velle & posse carere.

Numquam igitur deinceps optabo, ut hoc vel illud eveniat mihi, hoc vel illo malo liberer, sed ut tua solū sanctissima voluntas in me fiat, quia sola scio mihi utilis, jucunda & salutaris. Si meâ illi conjunxero, tum verò pacem invenire poterò. nemo enim ei restitit, & pacē habuit: cum tu sis solus Dominus, & nos inutiles servi tui, & aut libentes aut inviti parere cogamur. Tu solus Rex potens & sapiens, qui ab aeterno à fine ad finem, & prudētissimè & hac N. pro tua voluntate optimè omnia disposuisti; tu solus nosti finem, huius N. & omnium quem rebus omnibus statuisti; quomodo igitur media & viam eligere poterò vel aud. bo, cum nescio quò vadam? Tu Dux meus, tu optimus architectus solus ideam habes, & omnia in pondere, numero & mensura ad eam ordinasti; quomodo igitur ego designare in animo meo aliquid possim, nisi imprudentissimè?

Ecce quemadmodum in mundo partes ejus ordinasti, & in corpore nostro membra, & utrisque vires, & formā, & situm ad finem propositum tribuisti: ita facis, Deus meus, & fecisti de nobis, ut adifices Ierusalem caelestem, ad quam lapides vivi coaptamur. Fac, quæso, sicut optimè convenire nosti, & quibus expediat instrumentis, & quadra, & poli, & colloca, ô Sapiencia aeterna: omnem sollicitudinem meam in te projicio, & hoc unum opto, ut fiat de me sanctissima voluntas tua; successum non hunc vel illum voveo in quavis re, sed sanctissimam fieri voluntatem tuam; imò nec opto scire, quia tibi scio esse curam de me, neque scientiam meam utilem esse, cum incertæ sint omnes providentiæ nostræ, & tu solus attingas à fine usque ad finem, suaviterq; omnia disponas, nec sit qui possit resistere voluntari tuæ.

Sap. 8.

Certò etiam novi eo te majorem mei curam suscepturū, quo ego minis de me anxius fuero, & magis paterna cura confisus altiora me non quesiero, sed ea que sunt placita coram te. Quòd si tunc gauderem, cum omnia pro arbitrio facere possim, & viam quam-

quam-

quamlibet cecus, miser & inspiens deligere, quanto magis gaudere deo, quod tu, Sapientia aeterna, digneris curam de me suscipere, tanquam si solus essem in universo: Ita me in Ven. Sacramento visitare dignaris. Absit ergo ut unquam aliquid cupiam extra te & praeter tuam sanctissimam fieri voluntatem, meam illi consecravi et consecro, ut inueniat in te dulcissimam, suavissimam et securissimam pacem, quae exsuperat omnem sensum, cui nihil comparari potest, nullum eius precium inueniri: sic enim homo incipit gustare beatitudinem, et videre quam suavis sis, o Domine, et quod voluntas tua super mel et favum, et super aurum et topazium, et tu super omnia, et in te omnia, et extra te nihil, o Deus meus, qui es benedictus in saecula, Amen.

Praxis ad acquirendam conformitatem voluntatis nostrae cum divina, & pacem.

*1. Thren.
Minima
peccata vitanda quia
pacem
turbant.
Isaia 57.
Pax seruanda.*

PRIMO, peccata, etiam minima, diligenter vitare & leges servare. Peccatum enim, ut ait Ierem. peccavit Ierusalem, propterea instabilis facta est. Omne enim peccatum instabilitatem adfert, & turbationem & confusionem; ut patet in Cain, Adamo, atque adeo impiis, quasi mare fervens, quod quiescere non potest. Utinam, ait Dominus, attendisses mandata mea, facta fuisset sicut flumen pax tua, at verò non est pax impiis.

Secundò, fortiter supera te, & abstine ab iis quae pacem turbant. Si enim hosti resistis, & tranquillitatem reipublicae turbanti; cur non omnibus viribus nitentis, pacis animi impedimenta tollere?

Tertiò, pius esto erga proximum; nec facile iudica, aut dure habeas. Discite enim, inquit Christus Iesus, a me, quia mitis sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris.

Quartò, constanter tua age, & nihil nisi consultò, mature ac temperatè. tum enim, neque urgere conscientia, neque angere nos poenitudo, neque arguere merito quisquam potest. Praecipit omnia ferè harmoniam animae perturbat.

Quintò, ex omnibus aliquid collige ad pietatè & virtutum hinc enim magna pax, cum nihil propè in animam ingreditur, quod eam turbet: quae enim extra nos, nihil nos movere possunt, quod diligenter expende.

Sextò, divinam providentiam & praesentiam in omnibus considera, Deo quae omnia tribue. id quae est praecipuum omnium

*Matth. 11.
Mansuetudo
pacem adfert.
Praeceptum
ne sis.*

*Cum Deo
sapè age.
Providentiã
Dei atende.*

& lo-

& solidissimum, & à sanctis Patribus laudatissimum, & usitatissimum iisdem exercitium.

Septimò, aliorum iudicia contemne. Nihil enim ita pacem turbat, atque illa vereri, ad ea se fingere, vitamque instituire.

Iudicia contemno.

Octavò, nihil spera, aut time in transitoriis: sed resignatus esto; & magna cum libertate in voluntate Dei conquesce, nec cum transitoriis mutabere. Etenim cum semper Dei voluntas sit effectum suum habitura, quidquid fiat; seu prospera, seu adversa, tibi certò bona erunt, & semper habebis quod optas; tibi que diligenti Deum, omnia cooperabuntur in bonum.

Abnegatio sui necessaria.

Nonò sapè te resigna. quod hac jaculatoriâ, vel simili etiam fieri potest: O suavissima pax, & gaudium meum, Deus meus: ex quo, & in quo, & per quem sunt omnia: nihil cupio extra te, quia inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te: fiat in omnibus sanctissima voluntas tua. vel, Fiat voluntas tua sicut

Resignationis actus iterandus.

in cælo, & in terrâ. Quam petitionem trecetis sexages quinque aliquando beata illa Gertrudis pienssimè pronuntia-

Blos.

bat, Deoq; gratissimum esse sacrificium intelligebat. Ut autem id utiliùs fiat, repetam, quod tetigi superiùs: non sufficere, si in genere nos resignemus; sed oportere ad particularia descendere; & in singulis, tanquam si jam necesse foret, vel Deus à nobis id peteret, nos resignare; & tamdiu nos exercere, donec iidem simus in prosperis & adversis, & vultus noster non ampliùs in diversa mutetur. Imò, omne gaudium existimemus, cum in tentationes varias inciderimus.

Resignatio est in particulari facienda.

Praxis huius esse poterit: Si fingamus jâ hac vel illâ re carè-

Praxis utilis.

dû, consolatione, honore, scientiâ, cõmodis, quibus alii abundant; imò virtutibus & gloriâ in cælo; hanc vel illâ tentatione, aut injuriam tolerandam, huc vel illuc migrandum; sanitatem auferendam, opes, honores, famam, amicitia, recreatione, vel etiam vitam, & mox, non quasi ab homine auferenda sint, sed quasi à Deo repetenda, illi libentissimè, totoq; animo resignare voluntatem nostram magno amoris affectu. Neque cessandû donec, ut B. P. N. cum de electione agit, monet, sentiamus indifferentiâ, & resignationem perfectam. Quam expressit beata Gertrudis, iussa eligere à Domino sanitatem aut mortè; respondit enim: Vehementissimè desidero, ut non facias voluntatem meam. Et hoc pacto in altissima pace ac gaudio permanere cõsueverat. Nam qui in Deo scit se habere omnia, ceteraque nihil æstimat, & attendit voluntatem ejus esse optimam & utilissimâ, omnino cõquiescit; unde Thom. à Kempis l. i. c. 20.

B. Gertrudis exemplum.

cui omnia unum sunt, & omnia ad unû trahit, & omnia in uno videt, potest stabilis esse corde, & in Deo pacificus permanere.

Nota.

Secundò,

*Malorum
prævisio.*

Secundò, percurrere aliquando, ut initio anni, mensis, hebdomada, semel atque iterum per diem, imò ad singulas horas, breviter quæ accidunt in mundo tristitia, atque tibi accidere etiam posse attende, & voluntati Dei te resigna. & quæcumque in mundo fiunt contemplare, ut ab illo facta aut permilla, persæpe hoc modo, maximè dum oras, in hac auri fodina, te exerce. Neque tantum aduersa provideas, verum etiam prospera; & vide an, si tibi obtingerent, ineptam lætitiã de statu mentis dejicere. Nam ut Poëta; Si vis lumine claro cernere verum, tramite recto carpere callem; gaudia pelle, pelle timorem, spemque fugato, nec dolor adfit. Nubila mens est, vincitaque frænis, hæc ubi regnant.

Bolius.

Tertiò, considera omnes actiones & tempora (ut sit in omni Ordine, eaque rite distribue, & serua, quemadmodum vides bonos Religiosos factitare, & fabros omnes mensuras ad amulsum observare; tempore enim omnia metiri convenit. Neque hoc solum, cura insuper tua ordine recto & bono posita esse etiam minima, cum numeris, ut facillè reponantur, uti docent Notarii & Procuratores. Statue ergo quid, & quomodo hoc mense, septimanã, die, horã agere velis, quoad fieri potest: ita enim in omni disciplina & iudiciis fieri cernis: Anxietas tamen abesse debet. Hinc B. Teresa nolebat taxam fieri aut dari suis ut illa tolleretur. Et sanè cum nescias, quando vocandus sis à Domino, id quod præsens est tantum te incumbere oportet,

*Ordinatio
actionum.*

& id curare quoad fieri poterit, ut nihil fortuito facias, non enim decet sapientem dicere, Non cogitabam; non filium patris æterni, qui ab æterno omnia ordinavit & disposuit, à fine usque ad finem. Atque admodum prudentis est, quid dicat, bis ad linguam revocare antequam ad linguam. & meritò, cum & de otioso verbo sit reddenda ratio, & videamus raro studio phraſes & loquendi modos elegantiores ab hominibus conquiri, quanto igitur magis providendum, quomodo Christianè, & ut filii Dei loquamur? Insuper cogitationes ordinare, certaque admittere, atque imaginationem figere tantum in re utili suadet spirituales magistri, ideoque communicationem cum Deo, & præsentiam ejus admodum commendant. Et quidem S. Bernard. & Hugo Lincolnensis. eximii hac in re fuere, quippe qui extra oratoriam curas manere tam facillè jubebant, atque Abraham famulos & asinos ad pedem montis, dum sacrificium cõpleſset, opperiri.

*Sapiens non
dicit, Non
cogitabam.**Lingua
custodia.**Cogitatio-
nes ordi-
nanda.**Solitudo &
quies.*

Quartò, modestum & quietum te serua & extra turbas: siquidem corporis quies & solitudo ad animi quietem plurimum facit. uti enim vase moto turbatur aqua; ita corpore agitato anima quietem retinere vix potest.

Quintò

Quintò, ad pacem etiam conducit alterius quietem non turbare, ut Albert. c. 13. de pace.

Sextò, alienis te rebus ac muneribus nequaquam immisce; neque de iis percunctare, aut sermones temerè admitte, maxime de novis, quòd spe metuque animum agitare ista solita sunt imperfectorum. *Curiositatē vita.*

Septimò, similiter respectus humanos contemne, cogitando te Deo servire, & ab eo mercedem expectare & non ab hominibus.

Octavò, mutatio locorum crebra, exercitiorum, librorum, quieti obsunt plurimùm, uti & citò credere: quia is levis est corde, Sapientis testimonio. denique quamdiu irresignatus eris, quietem non inuenies. *Mutatio crebra per- turbat.* *Dignatus es, ut sup. pag. 10.*

Exercitium pro confidentiâ in Deo excitandâ in scrupulis, & adversis.

UM pacē animæ scrupulositas vehemēter turbet, ei sedulò resistēdū consilio, exercitatione, &c. animusq; erigēdus in Deū, ideo hæc subnecto. *Sancti tui Domine mirabile cōsecuti sunt iter servientes preceptis tuis. Quid enim mirabilius, quā transire per medios fluctus & effugere gladium Pharaonis? quid mirabilius, quā te dicere mari, tace & obmutescere, & in tempestate fieri tranquillitatem magnam; in tentationibus plurimis facere proventum? etiamsi exsurgant castra, potestatem tenebrarum harum non timere? mirabilia opera tua & anima mea cognoscet nimis. Sed eheu ecce circumdederunt me inimici mei, veni in altitudinem maris & tempestas demergit me, sed cum nesciam quid agere debeam, hoc solum habeo residui, ut oculos meos convertam ad te, & poterisne Deus totius consolationis, avertere faciem tuam à me, ut similis sim descendenti- bus in lacum? quid proderit tibi si perdas me opus manuum tuarum? & bonitas infinita Deus meus, tu neminem vis perire, nec delectaris in perditione viuorum. O quoties hortatus me es ut considerem in te, ecce clamat Psalter tuus & ait mihi; Spera in Domino & fac bonitatem: sed unde hoc mihi ut faciam eam infelix homo, cuius promissum sensus ad malum ab adolescentiâ suâ: sed rursus intonat, & erigit me dicens, spera in eo & ipse faciet; fac igitur Domine, ut omnem fiduciam in te solo ponam; fac tu quæso bonitatem, quia bonus es: fac misericordiam cum misero servulo tuo, quia misericors es, & beatum me facies & misericordias tuas in æternum cantabo. Beatus enim omnes qui confidunt in te: & beatus vir cuius est auxilium abs te, beata Anima qua tales ascensiones in corde suo disposuit, in hac valle lacrymarum, ascensiones quibus ascendat super altitudinem*

Sff

terra

terra super omnes Angelos, super omnes calos, & accedat ad te & proiciat se in te, & complectatur te, quoniam bonus, quoniam in sacculum misericordia tua, & bonitas tua super omnia opera tua. Non enim unquam amas & deseris, non vocas, & repelles; non invitas, & dimittis inanes, non jubes nos inniti tibi, & subtrahis te ut irideant nos inimici nostri dicentes. Speravit in Domino, eripiat eum, salvum faciat eum, quoniam vult eum: vel ne quis ut ille improbus, petat, Quis est qui vos eripiat de manu mea; tu enim veritas es Deus meus, & bonus es sperantibus in te, nullusque speravit in te, & confusus est quocirca & ego Deus meus, in te confidam, & non erubescam: in te Domine sperabo, non confundar in aeternum, neque iridebunt me inimici mei; etenim universi qui te expectant non confundentur: nonne autem tu qui scrutaris corda & renes nosti Domine quia tu unica es expectatio mea! Expectans enim expecta vite Deus meus, cum Prophetâ tuo: & dixit ille quod intenderis ei: intende obsecro & mihi Pater mi, & benedictionem parvulam da filio prodigo tuo. Ego enim in misericordia tua speravi, sperantem autem in te misericordia tua circumdabit, & vivam jam non mihi, sed tibi, & confidam toto corde, cum mortuus sis pro me, cum millies te delirus mihi cum infinitis sincerè me plus ames quàm ego me, Deus meus pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.

PROTESTATIO MATVINA,

Adversus scrupulos & tentationes.

Profitetur coram te & curiam tuam Deus meus, coram Angelis & sanctis tuis, quod tu eris mihi in Deum, & ego tibi in servum fidem usque ad extremum vita mea: tu enim Dominus & ego servus; tu Pater meus es, & ego indignus filius tuus: tu merces mea magna nimis: neque oculus vidit, neque auris audivit, nec in cor hominis descendit, quanta preparaveris mihi Et magna & plurima quidem sunt haec, sed tu Creator meus, infinites mihi tu plus tu quàm dona tua: tu enim pars mea, & haereuitas mea praclaras mihi. Propter te igitur peregrinus & advena, ibo & curram in viam mandatorum tuorum, quia dilatasti cor meum. Si quis insidietur hostis, si quis allatret, pelliciat, incantet, terreat & surrepat, tu eris timor meus, spes mea, & amor meus. Ego te elegi in Dominum, & abrenunciavi Satanâ, & adhesit tibi anima mea; & quis me separabit a charitate tua; quomodo te derelinquam omne bonum, & princeps sponte ruam in omne malum; quomodo te cetero charitas impunita! donec vivam non recedam ab innocentiam meam, neque ratum habebis quidquid tibi displicere potest neque haberi volo, nisi testes ipsum invocaveris caelum & terram, Beatissimam Virginem, & Angelos

Sanctos tuos, & creaturam omnem, & coram iis abnegauero te Deus meus, & elegero omne malum, pro te omni bono, amaritudinem pro dulcedine, odium tui pro amore, mortem denique & luctum aeternum pro sempiterna vita & gaudio in te & de te Deus meus & omnia.

Exercitium pro scrupuloso.

Dixi, confitebor tibi aduersum me iniustitiam meam Domine, & tu remisisti iniquitatem peccati mei. Dixi, & mox eructasti uerbum bonum, dicens remittuntur tibi peccata tua, quoniam rogasti me, quoniam dilexisti me. Et quis non diligat te o infinita bonitas? aperis enim mihi cataractas miserationum tuarum, & corrente misericordia inundasti & mundaſti me. Quid enim aliud facere potes Pater misericordiarum, cum certò sciam quod ab aeterno expectaueris me, & optaueris ut à regione longinquà reverterer ad te: cum triginta tribus annis in hoc loco horroris, & vasta solitudinis, quasi ueris me cum dolore & amore. Quid aliud facere potes, quàm poenitentem amplecti prodigum? linumq; sumigans non extinguere; calamum quassatum non conterere? Quàm apprehendere manum meam & seruare me; educere me de conuisione uinctum, & de domo carceris sedentem in tenebris: sed unde hoc mihi, ut sciam quod miseratus sis mei quod inuenerim gratiam coram oculis tuis? Hoc scio quod procul eram abs te, & alligarat me fortis armatus; & ecce subitò tu (neque enim alius potes) dirupisti uincula mea, ut uenirem sponte ad poenitentia lauacrum, ut sacrificarem tibi cor contritum & hostiam laudis, iraxisti inquam me in funiculis Adæ, in funiculis charitatis, ut uenirem & currerem in odorem unguentorū tuorum. Quid est enim uenire ad te nisi deserere pristinā conuersationem, & amare te qui ab aeterno amasti me? Quid uero est amare te: nisi optare tibi omne bonum & numquam per peccatum alienum fuisse à te, paratum esse seruare omnia mandata tua, & omnes voluntates tuas: uili pedere terrena omnia, paratumq; etiam potius perdere omnia, quàm te offendere, libenter tecum loqui, teq; & uerbum tuum audire: hac per gratiam tuam cum sentiam, in te tuaq; gratiā & ex te esse me confido. Qui enim ex te est, o Deus meus uerba tuā audivit, eloquia tua dulciora super mel & saporum. An iam igitur quid loquaris in me, & noli me confundere o spes mea, & in te sperans non infirmabor. Nescio quidem amore an odio dignus sim, sed quis id nouit, cum Apostolus tuus etiam timeret ne cum aliu predicasset, ipse reprobus efficeretur? & quamuis millies confisus essem, fide tamen certus forem incertum esse me, & nescire an placeam tibi, neque hoc me angere debet, cum aeterna sis Sapiencia, & aeterna bonitas. & sic incertos nos esse, quia id nobis uilius, uolueris, ac de tuā considera

Isaia 24.

Signa ueræ conuersionis & gratiæ Dei.

infinita charitate. Utinam illa diffundatur in corde meo; ut forma
mutat timorem, quem confessio & examinatio crebra auget, non
minuit, cum ex eo uno procedat. Iste obnebrat intellectum, me-
moriā confundit, voluntatem debilitat, atque ita miser despicit
scrutans scrutinio. Et cum cupiam peccata clarius agnoscere, in me-
moriāque ut confitear, revocare, eaque voluntate delectari, pra-
xietate hebescit mens, obscuratur memoria, voluntas infirmatur: et
igitur discrucior animi, & volvor in sordibus vitæ meæ: an ut tibi
placeam? at tu prohibes, & obedientiam mandas vicarius tuus di-
cens de iis: Qui vos audit me audit, & qui vos spernit, me spernit: an
ut quietem consequar & pacem? Quis verò restitit tibi & vicarius
tuus, & illam habuit? an ut eò perveniam, ut tandem iudicio meo
multi eoque examinem quietem velut justificatus sum in conspectu tuo, sed
dixisti quod non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens: &
quod cum omnia fecerimus, servi inutiles sumus. Et cerie nonne me-
lius, me ducem & arbitrum sequi eum, quem dedisti mihi? at non re-
vit ille angustias meas: tu verò novisti bonitas infinita, & futurus ab
aeterno, & priusquam mandares, ut illi velut tibi parerem: neque
illas permittis nisi ut probes me, sicut aurū in fornace tribulationis,
& purges me, ut luceam tibi & hominibus, neque enim nefanda aut
etiam valde abominanda ab hoste suggesta mea sunt, neque macu-
lant me magis quàm quavis aliena scelera audita, vel visa; si-
nim zelo zelatus sum pro te, & puritatem dilexerim, mundans me,
meritumque eò magis augent, quo vehementius ex amore tui ea mihi
displicere sentio. At nescio an munere meo prudenter functus fuerim:
verum audio vetantem te, ne innitaris prudentia tua: & video cer-
tius esse nihil in re incertā, quàm humiliter potius alius acquirere,
quàm superbe sibi sapere, & iudicio suo confidere. dicat mihi, tunc
mens alia, quàm à medico, à ductore, ab Angelo à te misso (sic enim
vocasti Sacerdotem) audiam: quomodo igitur dubius hæreo tibi an
mihi obedire debeam? meo, an alieno in re meā iudicio (uti omnes
Sapientes suadent) confidere? obsecro te Domine, non intres in iudi-
cio cum servo tuo, neque enim respondere possum unum pro mille,
at tamen quamvis offenderim te, sperare me jubes de misericordia, ni-
hilque gravius ulterius es, quàm si diffidam tibi, qui omnia fecisti pro-
pter me, & vixisti. & mortuus es pro me: ut considerem in te nunquam
potest mulier oblivisci infantem suum, ut non misereatur filio utri
sui? & si illa oblita fuerit, tu tamen oblivisci mei non potes, quia non
in justificationibus nostris prosterneimus preces nostras, sed in misera-
tionibus tuis multis. Adjuva nos Domine Deus noster, & propitius
gloriam nominis tui libera nos, & propitius esto peccatis nostris.
Amen.

Lucæ 10.

Psal. 142.

Prov. 23.

Isaïæ 49.

Dan. 9.

Consolatio an imæ affi & x.

Deus, Deus meus, qui calum & terram implet, & presentissimus hic mihi es: ad te, ad te de luce vigilo, ad te levavi animam meam, Deus meus in te confido non erubescam, ad te levavi oculos meos, respice in me & miserere mei, neque irideant me unquam inimici mei. Etenim o spes certissima & unica fiducia mea! universi qui sustinent te non confundentur, Hoc enim pro certo habet omnis qui te colit, quod vita eius, si in probatione fuerit, coronabitur, si autem in tribulatione fuerit, liberabitur, & si in correptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. non enim delectaris in perditionibus nostris, qui post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum exultationem infundis. Set nomen tuum Deus Israel benedictum in sacula. Quocirca & in tribulatione hac N. non ero conturbatus, immo scio & credo etiamsi consistunt adversum me castra demonum. hominumq; non timebit cor meum, etiamsi pater meus, & mater mea, & omnes amici & noti mei dereliquerint me, non derelinques, non despicias me: scio enim, scio, & firmam fide credo te semper, & ubique mihi presentem esse, & fixis oculis me intueri, & omnes gressus, oculorum nutus dinumerare & considerare, neque capillum de capite meo casurum absque tua providentia. Immo firma fide credo, quod sis in medio cordis mei adjutor in oportunitatibus, in tribulatione, quodq; sis fidelis & verax, neque unquam uti per Apostolum dixisti patieris me tentari supra id quod possum, immo etsi ambulavero in medio umbrae mortis non timebo mala, quoniam tu mecum es, atque aded dico eum Propheta posuisti me jam juxta te. cuius manus pugnet contra me, scuto enim circumdabit me veritas tua, & non sines me tentari supra id quod possum, neque eruet me quisquam de manu tua, sed cum ubique & semper mecum sis tecum ego ero & sum, in te vivam & amore tuo, & mandata tua servabo: dixisti enim, & verum dixisti. Gravia non sunt, neque mandas per te vel vicarios tuos, & vires ad exequendum negas. Neque vocas me ad te, & fugis, vis ut te quarā & abscondis te. Quod si contingeret me cogitare, dicere aut facere, quod displiceret tibi, id ex nunc corā te & curia tua tota, & Angelo meo hic presente irritum, & involuntarium declaro; & ut tale in hora mortis, in die iudicii haberi cupio & rogo. Hoc enim solum cupio, credere tibi, sperare in te, & diligere te toto corde, tota anima, totis viribus meis & cum liberū mihi id sit per gratiam tuam ita coram te statuo, & cupio, quoties respira vero ex nunc & in aeternum, quoties oculos mentis, vel corporis elevarero, quoties & dulcissime IESU, te ore vel corde invocarero, toties tot actus fidei, spei, charitatis perfecta elicere, & humiliter rogo pro talibus haberi, imo toties repetitis quot sunt in mari guttae, in arboribus folia, in terra arena, in aere atomi quia infinites plus mereris, & plus tibi debeo, &

Pl. 24.

Tob. 3.

plus tibi volo, & desidero supra omne id quod possum, aut potest
ulla creatura, de te propter te amantissime cogitare, feruentissime
loqui, & te ardentissime amare, non presumptuose, qui minimus sum
omnium diligentium te, sed pro amore quem tibi tibi debeo plus
quam possum, & debetur ab omni creatura quia tu Deus es, & meus
es, & vita mea es, & fiducia & omne bonum meum es. & eris in
aeternum in aeternum & per infinita saecula eris mihi omnia Deus
cordis mei & omnia. Amen.

JACVLATORIA.

Joan. 18. 7

Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis, o anima mea, ut bi-
bam illum.

Ioan. 19.

Non haberes (o aduersitas) potestatem aduersum me ullam, nisi
tibi datum esset de super.

Psal. 5.

Domine, ut scuto bonae voluntatis tuae coronaasti nos.

Zach. 2.

Qui tetigerit vos tangit pupillam oculi mei.

Act. 9.

Domine, quid vis me facere.

1. Pet. 5.

Omnem sollicitudinem uestram proiicite in eum, quoniam ipsi est
cura de uobis.

CAPVT XVIII.

De Notis salutis, quibus in tanta incertitudine
cognoscere quis potest in uita ac uia termino an
rectam tenuerit.

1. Pet. 1.

HORTATUR nos Apostolus Petrus, ut per bona
opera certam faciamus uocationem nostram: ni-
hil enim maiori studio faciendum est; nihil maiori so-
lacio cognoscitur in tanta salutis incertitudine: idcir-
co post longam tractationem uarioum exercitiorum,
post decursas uias tres, uitaeq; pia navigationem, por-
tus securi atque salutis signa iuvat considerare.

Greg. 1. 22.
mor. 6. 21.

Nota autem uirtutis cuiusque iuxta D. Gregorium
gradus esse tres. Primus est firmum habere uirtutis
propositum. 2. ita firmum illud esse ut tentationibus
ab ea homo non deducatur. 3. eiusdem officia alacri-
ter obire.

Rom. 10.

Primum salutis signum est fides uiva & simplex:
qua corde creditur ad iustitiam, ore autem fit confes-
sio